

Culemborg

Linie aan de Lek

Aan het begin en einde van deze route loop je door het sfeervolle oude centrum van Culemborg, maar bij tijdgebrek begin en eindig je bij het Culemborgse veer over de Lek. Je loopt veel over gras langs de beide oevers van de Lek, die hier aardig aan het verwilderen zijn. De uiterwaarden hebben hier verschillende nevengeulen en andere waterpartijen. Verder loop je regelmatig op of langs de Lekdijk, die onderweg twee keer mooie militaire relikwieën uit het verleden passeert: het Werk aan het Spoel en fort Everdingen. Slechts één keer gaat de route wat verder van de rivier af. Je ziet dan een unieke kogelvanger.

Routebeschrijving

1. Aan de centrumzijde van het station meteen na de uitgang links de trap op en RD tussen de platanen en links voormalige fabriek (nu o.a. horeca!). Met de weg mee naar rechts, dan aan het einde van de afrit LA, Parallelweg Oost en meteen op rotonde RA, Stationsweg. Vlak voordat links het water begint LA, Triosingel. Doorgaande weg naar rechts volgen, Prijssestraat. Deze steeds RD volgen. Aan het einde in het centrum LA, Varkensmarkt, verderop Binnenpoort. Loop RD door de poort, daarna ga je over een plein (Markt). Aan de andere kant van het plein langs het voormalige stadhuis aan je linkerhand. Je komt dan op de Oude Vismarkt. Daarna de eerste weg LA, Kattenstraat en vervolgens de eerste RA, Achterstraat. Op vijfsprong RD, Havendijk. Je kruist de dijk bij een coupure en loopt door tot de haven aan je rechterhand begint.
2. Daar RD langs de haven. Pal voor het veer over de Lek LA, een kasseienweg langs de Lek aan je rechterhand. Verderop loop je over een parkeerplaats in de richting van de spoorbrug. Dan langs metalen hek en paadje volgen onder de spoorbrug door. Langs houten hekken. Daarna kun je RD over een breed graspad, iets verder van de Lek af of schuin RA over een smal paadje direct langs de Lek. Volg je het brede graspad, dan loop je door tot voor een waterplas. Hier LA langs dat water. Volg je het paadje langs de Lek, dan buig je voor een plas mee naar links. Op de hoek van de plas RA over brede grasdijk richting metalen hek en Lekdijk. Door een klaphekje, dan ga je de dijk op en RA (eventueel kun je ook rechts langs de voet van de dijk lopen). Volg de dijk ongeveer 800 m.
3. Je passeert een bord 'Werk aan het Spoel'. Enkele meters verderop LA richting parkeerterrein en meteen links aanhouden, Schootsveldpad, een grindpaadje. (Of ev. eerst RD voor horeca Veldkeuken.) Volg dit half om het fort heen. Dan op een driesprong LA. Je passeert enkele bunkers (eigenlijk 'groepsschuilplaatsen') aan je rechterhand en verderop links een kogelvanger. Aan het einde op een weg ga je RA (Prijsseweg). Bij kp. R75 eerste weg RA, Breedsteeg, terug richting dijk. Goilberdingerdijk oversteken, via stenen trappen naar beneden en LA. Loop langs de voet van de dijk tot fort Everdingen. Klaphekje rechts negeren, de dijk op en over de dijk naar metalen sluis lopen. Je passeert de sluis en bent dan in het fort. RA en betonpad half om het fort heen lopen tot bij de ingang en daar RA links naar beneden is proeflokaal van brouwerij Duits & Lautet).

4. Direct buiten het fort RD asphaltweg op en dijk volgen (maar je kunt hier ook RA langs de witte sluitboom ri. Linievoor om de route 2 km in te korten. Via dit pad ga je twee keer door een klaphek. Na het tweede klaphek kom je op de dijk weer op de hoofdroute. Verder vanaf punt 5). Volg de dijk ongeveer een kilometer. Na verkeerslichten en 100 m voor bord 'Everdingen' ga je RA langs een sluitboom. Je volgt een karrenspoor. Verderop meebuigen naar rechts. Je loopt over een dijk tussen twee wateren. Op de kruising met een brede grasbaan RD door een klaphek. Daarna RA over een smal paadje langs je de Lek aan je linkerhand. Je komt uit bij een aanlegsteiger van het Linievoor. Hier rechts aanhouden. Door klaphekje, daarachter is de kruising met een grasbaan.
5. LA (maar gezien vanaf route-inkorting: RA) over voetbrug. Daarachter passeer je knooppunt R91 en een bord 'Goilberdingerwaard'. Je volgt een kilometer het pad langs de Lek aan je linkerhand en komt bij kp. R43 weer bij fort Werk aan het Spoel. Je loopt RD en gaat weinig verder over een lange voetbrug. Vlak daarna door klaphek met daarachter knooppunt R30. Daarachter meteen LA ri. het Linievoor (als het veer uit de vaart is, dan ga je RD naar de dijk en loop je terug naar de Veerweg in Culemborg via dezelfde route als op de heenweg. Verder vanaf punt 7.)
6. Overvaren met het Linievoor. Door een metalen hekje en aan het einde op een lage grasdijk RA. Bij een breed metalen hek het overstapje over en direct daarna op driesprong RD. Grasdijk vervolgen langs een plas aan je linkerhand. Onder de spoorbrug door en langs metalen hekken naar een overstapje. Daar schuin LA naar beneden. Op het asfalt RA. Je komt uit op een klinkerweg. Hier RA naar veer. Overvaren naar Culemborg, aan de overkant van de Lek af lopen via klinkerweg, Veerweg.
7. Volg na enkele huisjes aan de linkerkant van de Veerweg het pad langs de haven aan je linkerhand. Bij de kop van de haven dit pad naar links volgen langs de kop van de haven. Ga aan de andere kant van de haven RA langs een gele boei, ri. Centrum. Iets verderop ga je de dijk op en RD over de dijk. Als de dijk naar links buigt RD omlaag en bochten naar links en naar rechts volgen langs parkeerterrein Palembus aan je rechterhand. Aan het einde van een weg oversteken en RD over een paadje en een voetbrugje. Je loopt door de voormalige kasteeltuin, onder andere langs een put. Aan de andere kant van het terrein over een brugje en aan het einde RA, verderop Slotstraat. Neem op de Slotstraat de eerste weg LA, Ridderstraat. Na huisnr. 186 sla je LA. Je komt in de Muntsteeg, bochten volgen.
8. Voor de Muntbrug RA. Je gaat een hellinkje op. Volg daarna het paadje langs water aan je linkerhand. Het water buigt naar rechts. Op de kruising bij het stadskantoor ga je LA over een brug, meteen LA over nog een brug (de Patersbrug). Aan het einde RA over een weg langs een sloot aan je rechterhand. Bij oversteekplaats Eerste RA. Over een brug en aan het einde voor een school LA, langs water aan je linkerhand. Aan het einde LA. Iets verder op rotonde RD, Lanxmeersestraat. Nu eerste weg RA, Achter 't Zand. Tweede weg LA, Vijverstraat en iets verderop RA, Vijverlaan, een voetpad. Loop aan het einde van het voetpad RD langs een straat. Aan het einde LA, Parallelweg Oost, terug naar het station.

Praktische informatie

Lengte

18 km, ingekort 15,5 km of nog korter

Inkorten

15,5 km als je routeverkorting volgt tussen 4 en 5 (zie cursieve tekst onder 4); 10 km als je bij 3 meteen naar de Liniepont gaat (route punt 6). Of als je met de auto komt en parkeert bij P Palumbus (blokje 7), dan kun je het rondje door Culemborg overslaan en wordt de route maximaal 13 km. Loop dan vanaf P naar de haven en begin bij blokje 2.

Startpunt

Station Culemborg.

Parkeren

P&R Culemborg, Parallelweg-oost 19, 4103 NC Culemborg
Parkeerterrein Palumbus, Palumbusplaats, 4101 Culemborg

OV

Station Culemborg.

Horeca

Culemborg, Una Volta, Stationsweg 7, www.degelderlandfabriek.nl
Culemborg, Lekkers aan de Lek, Varkensmarkt 14, 's zomers ook pipowagen aan Veerweg, www.lekkersaandelek.nl
Culemborg, Caatje aan de Lek, Goilberdingerdijk 40, www.werkaanhetspoel.nl
Everdingen, fort Everdingen (tevens proeflokaal van brouwerij), Noodweg 2, www.forteverdingen.com.

Honden

Niet toegestaan

Achtergrondinformatie

a Culemborg

Culemborg was oorspronkelijk een handelsdorp op een oeverwal. In de 14e eeuw werd het een 'vrijstad' met een eigen rechtspraak. Mensen op de vlucht voor schuldeisers vonden hier toen een goed heenkomen, want schuldeisers werden niet in de stad toegelaten. 'Naar Culemborg gaan' was toen synoniem voor 'failliet gaan'.

Op en om de Markt zie je de mooiste monumenten van het beschermde stadsgezicht, zoals het stadhuis uit 1539 en de Lanxmeerpoort, met de 'papklok'. Deze luidt nog steeds dagelijks om 21.55 uur om te waarschuwen dat de poort gaat sluiten en het tijd wordt om huiswaarts te gaan voor je laatste bordje pap.

Je loopt door de kasteeltuin op de plaats van het vroegere kasteel Culemborg. Het werd in het rampjaar 1672 door Franse troepen bezet. Een jaar later lieten ze een uitgewoond kasteel achter. Verder verval en sloop volgden. Nu zijn alleen nog de gracht en wat muurresten te zien.

Een muurschildering vlakbij het veer herinnert aan de vroegere sigarenindustrie. In 1930 werkten nog 840 Culemborgers in deze nijverheid.

b Werk aan het Spoel

Dit werk is onderdeel van de kort na de Franse tijd aangelegde Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het werk moest een 'waaiersluis' beschermen waarmee, samen met inundatievoorzieningen bij het fort Everdingen (iets verderop langs de route), de polder ten westen van Culemborg onder water kon worden gezet. Vijandelijke troepen op weg naar Holland moesten door dit water de pas worden afgesneden.

c Kogelvanger

Heel bijzonder en uniek in Nederland, deze omstreeks 1880 gemetselde bakstenen muur op drie poten middenin een weiland. Naast het Werk aan het Spoel was een schietbaan waar soldaten konden leren schieten. De muur stond aan het einde van de schietbaan om kogels die hun doel hadden gemist op te vangen. Zo konden ze worden opgeraapt en hergebruikt. Goed voor het milieu, want hierdoor kwam minder lood in de bodem terecht.

d Diefdijk en fort Everingen

Bijzonder aan de Diefdijk is dat deze niet is aangelegd als rivierdijk, maar als dwarsdijk tussen de Lek en de Linge om het lager gelegen westen te beschermen tegen water uit het hoger gelegen oosten. Als er voorheen waar dan ook een dijk brak in oostelijker gelegen gebieden, was men in het westen altijd de klos. Eigenlijk werden ze gestraft voor falend dijkbeheer in oostelijker gelegen gebieden.

De Diefdijk werd in de 18e eeuw onderdeel van de Hollandse Waterlinie. Toen deze linie in de 19e eeuw gedeeltelijk werd omgelegd en verbouwd tot Nieuwe Hollandse Waterlinie, werd bij de samenkomst van Diefdijk en Lekdijk fort Everdingen aangelegd. Drie sluizen in het fort dienden om de polder tussen de Diefdijk en Culemborg onder water te kunnen zetten.

Het fort is gebruikt tijdens de mobilisaties in 1914-1918 en 1939-1949 en werd daarna tot 2014 gebruikt door de Explosievenopruimingsdienst. Sinds 2015 is in het fort bierbrouwerij Duits&Lauret gevestigd. In een van de genieloodsen is hun proeflokaal, waar je behalve hun speciaalbieren ook gewoon koffie kunt drinken.

e Steenwaard

De Steenwaard is een 101 ha groot nieuw natuurgebied aan de noordkant van de Lek. Het is aangelegd als onderdeel van het plan om van Arnhem tot Dordrecht een snoer van natuurgebieden langs de Lek te maken. Je ziet er ruige weides, jong loofbos en -vooral aan weerszijden van de spoorbrug- veel water. Ook hier heeft de rivier duidelijk veel extra ruimte gekregen.

Route en tekst van deze route zijn gemaakt door Ad Snelderwaard, zie voor meer info www.adsnelderwaard.com. Deze wandeling is als pdf-bestand met topografische kaart, gps-track en beelden te vinden op Wandelzoekpagina: www.wandelzoekpagina.nl/wandeling/culemborg/17186/. Ik ben benieuwd naar je reactie op deze wandeling; opmerkingen en aanvullingen zijn welkom op www.wandelzoekpagina.nl of op adsnelderwaard@xs4all.nl.

Deze route is opgenomen in de wandelgids 'Wandelen door oneindig laagland'. In deze wandelgids staan 15 wandelingen van wandelauteurs Rob Wolfs en Ad Snelderwaard door Nêerlands rivierenland. De wandelgids is te zien en te bestellen op www.gegarandeerdonregelmatig.nl.

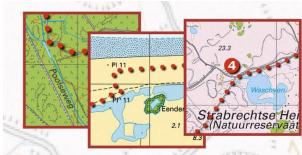

DE MOOISTE WANDELINGEN ZIJN
OPGENOMEN IN PRACHTIGE
WANDELGIDSEN.

128 PAGINA'S WANDELPLEZIER!

DE MOOISTE WANDELGIDSEN VAN NEDERLAND BESTEL JE OP WWW.GEGARANDEERDONREGELMATIG.NL

€ 14,95

4

Neem een abonnement!
Meer dan 1500 wandelkaarten
www.wandelzoekpagina.nl/abonnement

voor slechts
€ 12,50